

ĐỀ ÔN TẬP HÈ – ĐỀ SỐ 6**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 7****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)****Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:****TIẾNG ĐÀN BẦU***Lắng tai nghe đàn bầu**Ngân dài trong đêm thâu**Tiếng đàn là suối ngọt**Cho thời gian lên màu.**Đàn ngày xưa mất nước**Dây đồng lẻ não nuột**Người hát xẩm mắt mù**Ôm đàn đi trong mưa.**Tiếng đàn bầu của ta**Lời dằm thắm thiết tha**Cung thanh là tiếng mẹ**Cung trầm là giọng cha.**Mừng Việt Nam chiến thắng**Đàn bầu ta dạo lên**Nghe niềm vui sâu đậm**Việt Nam - Hồ Chí Minh.*

(Lữ Giang - *Thơ Việt Nam 1954-1964*, Mã Giang Lân sưu tầm, tuyển chọn và giới thiệu, NXB, 1997, tr. 155)

Câu 1. (0,5 điểm) Xác định thể thơ của bài thơ trên.**Câu 2. (0,5 điểm)** Tìm trong khổ thơ thứ nhất những từ ngữ, hình ảnh miêu tả tiếng đàn bầu?**Câu 3. (1,0 điểm)** Chỉ ra và nêu hiệu quả của biện pháp nghệ thuật so sánh được sử dụng trong đoạn thơ sau:*Tiếng đàn bầu của ta**Lời dằm thắm thiết tha**Cung thanh là tiếng mẹ**Cung trầm là giọng cha.***Câu 4. (1,0 điểm)** Tiếng đàn bầu trong khổ thơ thứ ba và khổ thơ thứ tư có gì khác nhau?**Câu 5. (1,0 điểm)** Em cảm nhận được thái độ, tình cảm nào của tác giả gửi gắm trong bài thơ?**II. VIẾT (6.0 điểm)****Câu 1 (6,0 điểm):** Hãy viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của lời cảm ơn trong cuộc sống.**Câu 2 (10,0 điểm):** Viết bài văn phân tích đặc điểm nhân vật thằng Gù trong truyện ngắn sau:

THẰNG GÙ

Làng tôi có một đứa trẻ bị tật nguyền. Nó tên là Đức, một cái tên hắc hoi nhưng tất cả bọn trẻ chúng tôi đều gọi tên nó là thằng Gù. Lên mười tuổi mà thằng Gù vẫn chưa đi học, chẳng hiểu do mặc cảm hay do điều gì khác. Nhiều hôm từ trong phòng học (phòng học của chúng tôi ở tầng hai), tôi thấy thằng Gù chần trầu ngoài cánh đồng. Cái hình người gập khúc, chỗ đỉnh gù cao hơn chòm đầu khiến tôi nhận ngay ra nó. [...]

Thằng Gù lảng tránh tất cả các trò chơi của chúng tôi. Những tiếng trêu chọc: Ê, con lạc đà châu Phi, Tránh ra chúng mày ơi cho bà còng đi chợ làm nó còng cúi gập người xuống, mắt dí vào bụng. Nó im lặng len lét vòng qua chỗ chúng tôi đang chơi đùa. Có lần, nó bỏ chạy. Bọn trẻ cười ré khi thấy cái hình gập khúc đó cứ như lăn về phía trước. Chao ôi, thằng Gù ...

[...] Một buổi chiều mưa vừa dứt, nắng mới tung từng hé sáng vật đời, chúng tôi chợt nghe tiếng đàn ghi ta vang lên từ chiếc loa nén nào đó. Có người hát rong về làng. [...] Trong hai đứa trẻ, có một đứa giống hệt thằng bé tật nguyền của làng tôi. Nó cũng bị gù.

Nó biểu diễn nhiều trò. Buồn cười nhất là trò trồng cây chuối. Không phải nó trồng cây chuối bằng tay và đầu như lũ trẻ chúng tôi thường làm. Nó trồng bằng cái lưng gù. Đoạn gập giữa đỉnh gù và đầu thành cái đế đỡ đôi chân khăng khiu của nó dựng đứng. Mỗi lần nó trồng cây chuối mọi người lại cười ồ. Có người hứng chí vỗ tay hét: “Trồng lại đi, thế thế ...”. Nghe tiếng hô, thằng gù đỏ căng mặt mày, lên gân tì cái lưng gù xuống đất cố duỗi thẳng đôi chân. Phải trồng cây chuối nhiều lần nên trán nó ướt nhày mồ hôi. Đã thế tiếng hô “Làm lại đi” vẫn thúc giục không ngớt.

Giữa lúc đó thì nó chen chân vào. Thằng Gù của làng tôi. Tiếng cười rộ: “À, hai thằng gù. Đức ơi, mày trồng thêm cây chuối nữa đi”. Tôi nín thở nhìn theo nó. Nó chen vào làm gì, cho tiền những người hát rong chăng? Tiếng ghi ta điện vẫn bập bùng, rầm rứt. Nó từ từ đi đến bên “cây chuối” người. Đỡ thằng bé gù đứng thẳng lại, nó bỗng quắc mắt nhìn vòng người vây quanh. Bất ngờ nó thét:

- Thế mà cười được à? Đồ độc ác!

Sau tiếng thét của nó, đám đông bưng tỉnh. Tiếng cười tắt lặng. Người đàn ông đang gảy đàn cũng dừng tay sững sờ. Tất cả các cặp mắt dồn về nó. Khuôn mặt thằng Đức đăm lẹ. Nó móc túi áo ngực lôi ra những đồng tiền được gập cẩn thận đặt vào lòng mũi của người hát rong. Đôi vai nó rung rung thốn thức [...].

(Theo Hạ Huyền)

(Con gái người lính đảo, Truyện đọc thêm môn Giáo dục công dân và môn Ngữ văn ở THCS,
NXB Giáo dục, 2003)

Chú thích: Hạ Huyền tên khai sinh là Đỗ Văn Tiến (1957-2009), một người viết truyện thiếu
nhi, một nhà văn, một nhà báo xuất sắc.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I. ĐỌC HIỂU****Câu 1****Phương pháp:**

Dựa vào đặc trưng thể loại

Lời giải:

Thể thơ: 5 chữ

Câu 2**Phương pháp:**

Dựa vào đặc trưng thể loại

Lời giải:

Thể thơ: 5 chữ

Câu 3**Phương pháp:**

Vận dụng kiến thức về biện pháp so sánh

Lời giải:

- BPTT so sánh:

*Cung thanh là tiếng mẹ**Cung trầm là giọng cha.*

- Tác dụng:

+ Tạo ra cách diễn đạt giàu hình ảnh, tăng sức gợi hình, gợi cảm cho câu thơ

+ Nhấn mạnh vẻ đẹp với những cung bậc cảm xúc phong phú sâu sắc của âm thanh tiếng đàn bầu qua đó thể hiện tình yêu, niềm tự hào về giá trị của tiếng đàn bầu – một loại hình âm nhạc đậm đà bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc

Câu 4**Phương pháp:**

Xác định các từ ngữ miêu tả tiếng đàn bầu trong 2 khổ thơ và so sánh

Lời giải:

- Tiếng đàn trong khổ thơ thứ ba: là tiếng đàn thể hiện tâm trạng nao nuột, buồn bã, sầu thảm khi đất nước bị xâm lăng...

- Tiếng đàn trong khổ thơ thứ tư: là tiếng đàn của chiến thắng, thể hiện niềm vui của nhân dân ta khi đất nước được tự do, thắng lợi.

Câu 5**Phương pháp:**

Đọc kĩ văn bản

Từ nội dung rút ra thái độ, tình cảm của tác giả

Lời giải:

- Yêu mến, tự hào về tiếng đàn bầu của quê hương, dân tộc.
- Tình yêu quê hương đất nước, yêu những giá trị văn hóa truyền thống đậm đà bản sắc dân tộc.

PHẦN II. VIẾT**Câu 1****Phương pháp giải:**

Xác định vấn đề cần bàn luận

Liên hệ thực tế

Vận dụng thao tác lập luận, kĩ năng viết bài

Lời giải chi tiết:**1. Mở đoạn**

Xác định vấn đề cần bàn luận: ý nghĩa của lời cảm ơn trong cuộc sống

2. Thân đoạn**a. Giải thích.**

- Là lời nói bày tỏ thái độ trân trọng, tình cảm biết ơn chân thành của mình tới những người đã đem lại cho mình điều tốt đẹp nhất.

b. Bàn luận

- Ý nghĩa của lời cảm ơn:

- + Lời cảm ơn thể hiện tình cảm chân thành, sự trân trọng, cảm kích của con người đối với người mà họ chịu ơn thể hiện lối sống ân nghĩa thủy chung.
- + Thể hiện cách ứng xử lịch sự, có văn hóa có nghĩa có tình của mỗi con người.
- + Khiến người đã giúp đỡ mình cảm thấy vui, hạnh phúc và tiếp tục lan tỏa thêm những việc làm tốt đẹp
- + Góp phần tạo dựng những mối quan hệ tốt đẹp, bền chặt.
- + Biết nói lời cảm ơn là biểu hiện của truyền thống uống nước nhớ nguồn - 1 truyền thống quý báu từ ngàn đời của con người Việt Nam
- Dẫn chứng minh họa: HS lấy dẫn chứng phù hợp

- Phê phán: những người chưa biết nói lời cảm ơn khi nhận được sự giúp đỡ của người khác, sống vô ơn, bội nghĩa.
- Liên hệ: bài học nhận thức - hành động:
 - + Nhận thức được sự ý nghĩa sâu sắc của lời cảm ơn để luôn biết nói lời biết ơn chân thành, đúng lúc, đúng chỗ
 - + Lời cảm ơn cần đi kèm với những hành động việc làm thiết thực ý nghĩa

3. Kết đoạn

Khẳng định lại vấn đề

Câu 2

Phương pháp giải:

Đọc kĩ văn bản

Chú ý các từ ngữ, chi tiết về nhân vật thằng Gù

Vận dụng thao tác lập luận, phân tích

Lời giải chi tiết:

I. Mở bài: Dẫn dắt vấn đề giới thiệu tác giả, tác phẩm, nhân vật thằng Gù

II. Thân bài:

1. Khái quát: Giới thiệu đôi nét khái quát về tác giả, tác phẩm, tóm tắt ngắn gọn, nêu chủ đề

2. Phân tích:

a. Luận điểm 1: Nhân vật Đức - “Thằng Gù” trong truyện ngắn của Hạ Huyền được xây dựng như một biểu tượng của lòng nhân ái, sự dũng cảm trong hoàn cảnh đầy khó khăn bất hạnh.

***Một đứa trẻ có hoàn cảnh khốn khổ bất hạnh:** Thằng Gù Đức là một đứa trẻ tật nguyền, không được đi học, phải đi chăn trâu, hay đứng nhìn về phía trường học; bị xã hội và bạn bè đồng trang lứa xa lánh, chế giễu bởi ngoại hình khác biệt. Cuộc sống của cậu bé gắn liền với sự cô độc và những cái nhìn miệt thị của những người xung quanh;

***Một cậu bé có nhiều phẩm chất cao đẹp, đáng quý:** Thấm sâu trong tâm hồn cậu bé tật nguyền ấy ẩn chứa một con người dũng cảm, một trái tim nhạy cảm nhân ái và giàu lòng trắc ẩn.

+ Khi chứng kiến cảnh đám đông cười cợt và ép buộc một đứa trẻ khuyết tật khác biểu diễn trò trồng cây chuối, Đức đã không thể im lặng. Hành động mạnh mẽ của Đức khi chen vào đám đông, quát mắng họ vì sự vô cảm, và sau đó lặng lẽ cẩn trọng đặt tiền vào mũ của người hát rong đã thể hiện sự phẫn nộ trước cái ác và lòng trắc ẩn của cậu.

+ Tâm trạng đau đớn và giọt nước mắt rơi trên khuôn mặt Đức sau hành động ấy không chỉ là biểu hiện của nỗi buồn mà còn là sự bất lực trước thực tại tàn nhẫn. => Qua nhân vật Đức, nhà

văn Hạ Huyền muốn nhắn gửi một thông điệp sâu sắc về giá trị của lòng nhân ái và sự thức tỉnh của con người trước những thờ ơ vô cảm thậm chí là tàn nhẫn, bất công trong xã hội, đặc biệt là đối với những số phận bất hạnh.

b. Luận điểm 2: Nhân vật “Thằng Gù” trong câu chuyện đã được xây dựng qua những nét nghệ thuật độc đáo, hấp dẫn

- + Cốt truyện đơn giản, dễ hiểu nhưng giàu cảm xúc để truyền tải những thông điệp vô cùng sâu sắc thâm thúy.
- + Ngôi kể thứ nhất với điểm nhìn của một đứa trẻ trong làng vừa chân thực vừa khách quan giúp người đọc dễ dàng đồng cảm với nhân vật mà vẫn thuyết phục.
- + Cách xây dựng tình huống truyện tinh tế, độc đáo bất ngờ hấp dẫn đặc biệt là cách hành xử của thằng Gù khi đoàn hát rong đến làng. Tình huống này không chỉ là điểm nhấn của cốt truyện mà còn là một cách để bộc lộ sâu sắc tâm lý nhân vật và phản ánh thực tại xã hội.
- + Nhân vật trong truyện được khắc họa chủ yếu qua miêu tả ngoại hình, hành động. Tác giả không quá đi sâu vào miêu tả nội tâm nhưng mỗi chi tiết hành động đều rất đắt giá, làm nổi bật tính cách và phẩm chất của nhân vật.
- + Ngôn ngữ truyện đơn giản dễ hiểu kết hợp kể với tả tinh tế, giàu cảm xúc khiến người đọc không chỉ đồng cảm, xúc động mà còn thấm thía những giá trị nhân văn sâu sắc ẩn chứa trong đó.

3. Đánh giá mở rộng:

- + Giá trị của tác phẩm: “Thằng Gù” là một tác phẩm nghệ thuật xúc động giàu giá trị nhân văn. Câu chuyện không chỉ phản ánh sự khắc nghiệt của xã hội đối với những con người bị coi là khác biệt mà còn là lời nhắc nhở về lòng nhân ái, sự đồng cảm trắc ẩn cần có trong mỗi con người.
- + Tác giả: Qua câu chuyện, có thể thấy Hạ Huyền là một nhà văn tài năng có trái tim nhạy cảm, luôn lắng nghe và thấu cảm những điều nhỏ bé nhưng sâu sắc trong cuộc sống để mang tới cho bạn đọc những thông điệp yêu thương.
- + So sánh liên hệ với các tác phẩm cùng đề tài

III. Kết bài: Khẳng định lại vấn đề, nêu cảm xúc, thông điệp

Câu chuyện đã nhắn nhủ thông điệp về cách đối xử với những người yếu thế trong xã hội, là lời nhắc nhở rằng chúng ta cần sống tử tế và nhân văn hơn.